

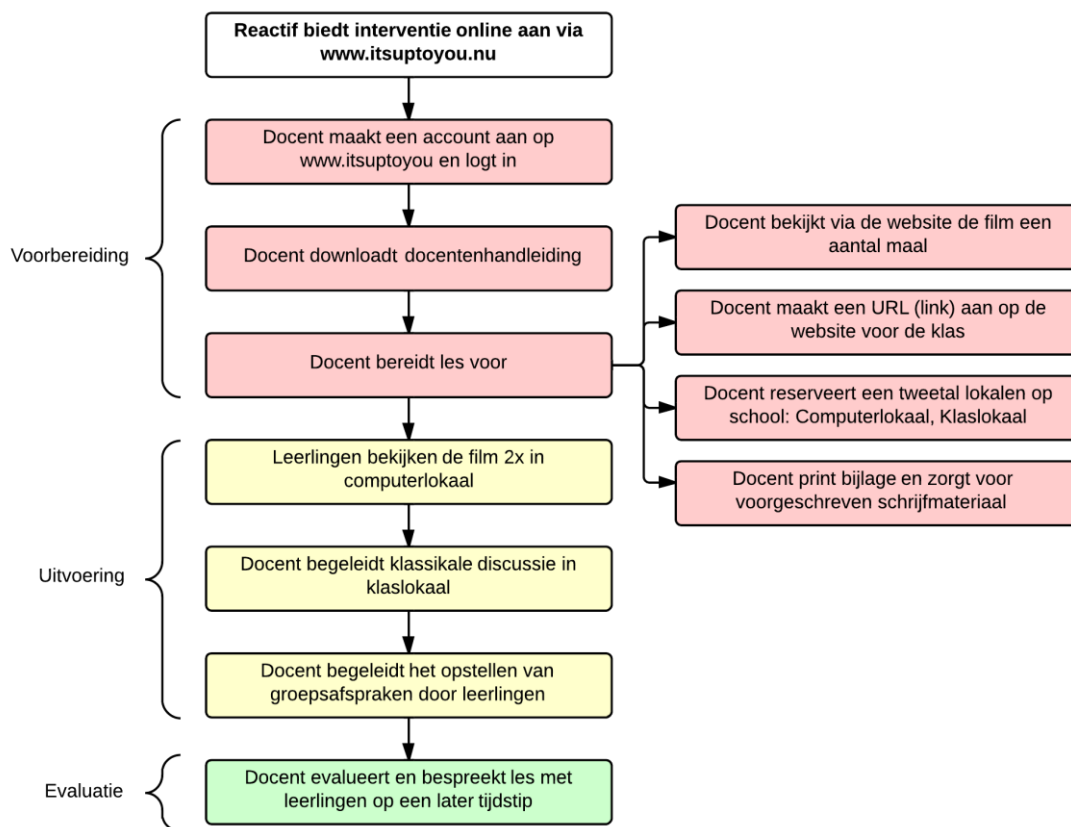

Bijlage

It's up to you

Deze bijlage hoort bij de beschrijving van de interventie 'It's up to you', zoals die is opgenomen in de databank Effectieve Jeugdinterventies.

Meer informatie: www.nji.nl/jeugdinterventies

Interventie	Doelgroep (onderwijs)	Uitgangspunt voor aanpakken (cyber)pesten	Klassikale interventie	Audiovisueel materiaal	Groepsafsprak en maken	Interactief	Schoolbrede aanpak
<i>It's up to you</i>	12-15 (VO)	Omstanders mobiliseren	x	X	x	x	-
<i>KiVa</i>	8-12 (PO)	Omstanders mobiliseren	x	X	x	-	x
PRIMA	4-12 (PO)	Omstanders mobiliseren	x	X	x	-	x
Online pestkoppen stoppen	13-15 (VO)	Slachtoffers	-	X	-	x	-
Sta sterk training	8-12 (VO)	Weerbaarheid slachtoffers	x	-	-	-	x

Tabel 1. De criteria van vergelijking en overeenkomst in deze tabel zijn zowel niet uitputtend, als elkaar uitsluitend. Deze tabel beoogt daarentegen een samenvattende weergave te geven van de tekst in paragraaf 2.5.1.

Subdoel	Aan te pakken factoren
1. Leerlingen kennen verschillende rollen (slachtoffer, <u>pester</u> , <u>dader</u> , <u>mee pestende-/aanmoedigende-/afzijdig houdende-/stoppende omstander</u>) in een cyberpest gebeurtenis en weten welke invloed <i>klassikaal-(omstanders)</i> en <i>eigen</i> online gedrag, handelen op sociale media en deze rollen hebben in het stoppen/in stand houden van cyberpesten.	Bewustzijn, kennis, (subjectieve) norm/ <u>pluralistic ignorance</u>
2. Leerlingen weten welke online gedragingen als cyberpesten gezien kunnen worden.	Bewustzijn, kennis
3. Leerlingen zijn bewust van het verschil tussen online en offline communiceren met elkaar (i.e., non-verbale communicatie en supervisie door ouders/leraren ontbreekt, anonimiteit).	Bewustzijn, kennis
4. Leerlingen hebben een positieve <u>attitude</u> aan met betrekking tot het stoppen van cyberpesten wanneer ze hiervan getuige zijn.	<u>Attitude</u>
5. Leerlingen hebben een negatieve <u>attitude</u> aan ten opzichte van de <u>pester-</u> , <u>mee pestende omstander-</u> , <u>aanmoedigende omstander-</u> en <u>afzijdig houdende omstanderrol</u> .	<u>Attitude</u>
6. Leerlingen weten met welke-, hebben vertrouwen in-, en gebruiken strategieën waarmee ze cyberpesten kunnen stoppen of verminderen wanneer ze getuige zijn van een cyberpest gebeurtenis.	Coping strategieën, kennis, eigen-effectiviteit/waargenomen controle over gedrag, empathie
7. Leerlingen voelen zich verantwoordelijk voor het stoppen van cyberpesten.	<u>Attitude</u> , sociale/subjectieve norm
8. Leerlingen hebben een positieve sociale norm (zowel individueel als in de klas) waarin staat dat cyberpesten niet cool is, en dat stoppen en/of afkeuren van cyberpesten wel cool is.	Sociale/subjectieve norm
9. Leerlingen hebben inzicht in dat het ongewenst publiceren van foto en videomateriaal strafbare vormen van cyberpesten zijn.	Bewustzijn, kennis

Tabel 2. Aan te pakken factoren per subdoel.

Tabel 2 Relatie aanpak, doelen en factoren en de daarbij behorende methoden <i>It's up to you</i>			
Factor	Doel	Methode	Aanpak
Bewustzijn	Wordt bewust van verschillende rollen in cyberpest gebeurtenissen (subdoel 1).	1. Bewustzijn verhogen (Prochaska, Redding, & Evers, 2008). 2. Perspectief nemen (Batson, Chang, Orr, R., & Rowland, 2002). 3. <u>Op maat aanbieden</u> (Kreuter, Farrell, Olevitch, & Brennan, 2000).	De deelnemer ziet en kan kiezen uit verschillende omstanderrollen in cyberpest gebeurtenissen, en ziet de gevolgen daarvan. Deze gebeurtenissen worden op maat aangeboden op basis van geslacht en social media kanalen (Facebook/Twitter).
	Wordt bewust van invloed klassikaal, eigen online gedrag en handelen op social media en verschillende rollen, op stoppen/in stand houden van cyberpesten (subdoel 1).	1. Bewustzijn verhogen (Prochaska et al., 2008). 2. Dramatische verlichting (Prochaska et al., 2008). 3. Discussie (Petty, Barden, & Wheeler, 2009). 4. <u>Op maat aanbieden</u> (Kreuter et al., 2000).	De deelnemer kan tijdens de film een aantal keuzes maken met betrekking tot het meedoen, niets doen of stoppen van cyberpest gebeurtenissen. De deelnemer ziet meteen welke gevolgen die keuzes hebben voor een slachtoffer, een <u>pester</u> en een omstander. Deze keuzes, en de keuzes van andere leerlingen worden vervolgens in de klas besproken. Rol en geslacht worden op maat aangeboden.
	Wordt bewust van gedragingen die als cyberpesten gezien (kunnen) worden (subdoel 2).	1. Bewustzijn verhogen (Prochaska et al., 2008). 2. Discussie (Petty et al., 2009).	<u>Middels</u> verschillende scenario's ziet de deelnemer de online en offline gevolgen van het gedrag van een <u>cyberpester</u> op een slachtoffer. De scenario's en keuzes worden klassikaal besproken.
	Wordt bewust van het verschil tussen online en offline communiceren (subdoel 3).	1. Bewustzijn verhogen (Prochaska et al., 2008). 2. Dramatische verlichting (Prochaska et al., 2008).	Deelnemer ziet en hoort de hoofdpersoon in een bepaald scenario <u>zeggen</u> "ik kan toch ook niet weten dat het zo uit de hand zou lopen?" of "Ja ik wist toch ook niet dat hij het meende?" of "Het

		3. Discussie (Petty et al., 2009).	<i>was maar een grapje"</i> . In de klas krijgt de deelnemer de kans om hierover te praten met anderen.
	Wordt bewust dat bepaalde vormen van cyberpesten strafbaar zijn (subdoel 10).	1. Bewustzijn verhogen (Prochaska et al., 2008).	Indien gekozen wordt om mee te doen met bepaalde gedragingen krijgt de deelnemer een agent te zien die uitlegt wat de strafbare feiten zijn van hun gedrag en dat van de <u>pester</u> . Tevens gaat in de klassikale discussie de leraar verder in op de strafbare vormen.
Kennis	Beschrijf verschillende rollen in een cyberpest gebeurtenis (subdoel 1).	1. Persuasieve communicatie (Petty et al., 2009). 2. Modeleren (McAlister, Perry, & Parcel, 2008). 2. Discussie (Petty et al., 2009).	De deelnemer ziet en kan tijdens verschillende cyberpest gebeurtenissen kiezen uit verschillende rollen. De positieve en negatieve gevolgen van deze rollen voor het slachtoffer worden getoond. Tot slot worden de keuzes die de deelnemer heeft gemaakt klassikaal besproken.
	Beschrijf gedragingen die als cyberpesten gezien kunnen worden (subdoel 2).	1. Persuasieve communicatie (Petty et al., 2009).	Na het bekijken van de film bespreekt de leraar met de deelnemer (en diens klas) welke keuzes gemaakt zijn, welke daarvan als cyberpesten gezien kunnen worden en wat de negatieve gevolgen zijn.
	Beschrijf strategieën die gebruikt kunnen worden om cyberpesten te doen <u>stoppen/verminderen</u> , wanneer men daar getuige van is (subdoel 7).	1. Modeleren (McAlister et al., 2008).	De deelnemer ziet de positieve en negatieve gevolgen van bepaalde coping strategieën (keuzes die in de film gemaakt worden staan gelijk aan coping strategieën, bijvoorbeeld niet mee doen, hulp inschakelen, opkomen voor het slachtoffer).
	Beschrijf strafbare cyberpest gedragingen (subdoel 10).	1. Persuasieve communicatie (Petty et al., 2009).	In geval van bepaalde keuzes ziet en hoort de deelnemer een agent praten over wat mogelijke strafbare feiten zijn in de cyberpest gebeurtenissen die hij/zij waargenomen heeft.

Sociale/subjectieve norm	Herken dat anderen weten dat er verschillende rollen in cyberpest situaties zijn (subdoel 1).	1. Discussie (Petty et al., 2009)	Na het bekijken van de film worden verschillende rollen in de cyberpest gebeurtenissen besproken.
	Herken dat anderen de invloed van eigen en klassikaal gedrag, handelen op social media en rollen in cyberpest gebeurtenissen, op cyberpest gebeurtenissen serieus nemen (subdoel 1).	1. Informatie over goedkeuring anderen (Forsyth, 2006). 2. Stimuleer communicatie om sociale steun te mobiliseren (Heaney & Israel, 2008).	Tijdens de film krijgt de hoofdpersoon op basis van de keuzes van de deelnemer bijval van klasgenoten. De verschillende keuzes die zowel de deelnemer als zijn/haar klasgenoten gemaakt hebben tijdens de film worden in de klas besproken. Deelnemers krijgen de mogelijkheid om hier hun mening over te geven. Tot slot worden afspraken gemaakt over wat de deelnemer doet als hij/zij cyberpesten ziet gebeuren.
	Herken dat anderen verantwoordelijkheid nemen in het stoppen van cyberpesten (subdoel 8).	1. Publieke toewijding (Ajzen, Czasch, & Flood, 2009). 2. Faciliteren (Bandura, 1986).	Na het bekijken van de film en het bespreken van de keuzes die gemaakt zijn worden klassikale afspraken gemaakt met betrekking tot cyberpesten en het stoppen daarvan. De klas wordt meerdere malen herinnerd aan deze afspraken.
	Herken dat anderen cyberpesten niet cool vinden, en het stoppen/afkeuren van cyberpesten wel cool vinden (subdoel 9).	1. Informatie over goedkeuring anderen (Forsyth, 2006). 2. Stimuleer communicatie om sociale steun te mobiliseren (Heaney & Israel, 2008).	In de klas worden de verschillende cyberpest gebeurtenissen besproken. Duidelijk wordt hoe alle deelnemers over cyberpesten denken. Klassikaal worden duidelijke afspraken gemaakt omtrent wat te doen als cyberpesten gebeurt.
Pluralistic ignorance	Herken dat de rol en gedrag van anderen online, in cyberpest gebeurtenissen en het stoppen daarvan hetzelfde is als dat van zichzelf (subdoel 1).	1. Publieke toewijding (Ajzen, Czasch, & Flood, 2009).	In de klas wordt afgesproken dat ieder individu maar ook de gehele klas zal ingrijpen wanneer men getuige is van een cyberpest gebeurtenis.
Attitude	Waardeer het stoppen van cyberpesten als omstander als positief (subdoel 4).	1. Directe ervaring (Bartholomew, Parcel, Kok, Gottlieb, & Fernández, 2011).	Als de deelnemer kiest om cyberpesten te stoppen in de film dan wordt de hoofdpersoon in de film positief bekrachtigd. Klassikaal worden

		2. Discussie (Petty et al., 2009). 3. Her-evalueren van de omgeving (Prochaska et al., 2008).	deze keuzes besproken en positief bekrachtigd door onder andere de positieve keuzes worden plannen/afspraken gemaakt.
	Waardeer de rol van <u>pester</u> , mee pestende-, aanmoedigende- en afzijdig houdende omstander als negatief (subdoel 5).	1. Perspectief nemen (Batson et al., 2002). 2. Discussie (Petty et al., 2009). 3. Her-evalueren van de omgeving (Prochaska et al., 2008)	In de klassikale discussie gaat de deelnemer in op zowel de situaties die hij/zij in de film gezien heeft als de vraag of dergelijk gedrag toelaatbaar is. Door actief meningen en visies met elkaar te delen, begeleid door de docent als facilitator, leren leerlingen van elkaar en wordt getracht de misperceptie over sociaal geaccepteerd gedrag te corrigeren.
Empathie	Demonstreer en voel empathie voor slachtoffer wanneer cyberpesten waargenomen wordt (subdoel 6).	1. Perspectief nemen (Batson et al., 2002). 2. Directe ervaring (Bartholomew, Parcel, Kok, Gottlieb, & Fernández, 2011). 3. <u>Modeling</u> (McAlister et al., 2008).	In de film wordt de keuze van de deelnemer om niets te doen/mee te doen aan cyberpesten uitgebeeld door de gevolgen voor het slachtoffer expliciet in beeld te brengen (e.g., buitensluiting, fysiek geweld). Deze beelden worden in een ruwe en realistische stijl weergegeven (i.e., schokkerig beeld) waardoor de connectie met realiteit, en empathie voor het slachtoffer, worden verhoogd.
Coping strategieën	Pas strategieën toe die omstanders kunnen gebruiken om cyberpesten te doen stoppen/verminderen (subdoel 7).	1. <u>Modeling</u> (McAlister et al., 2008). 2. Discussie (Petty et al., 2009).	De deelnemer ziet hoe aantal coping strategieën (e.g., opkomen voor het slachtoffer, hulp inschakelen) uitgevoerd kunnen worden, en ziet direct de positieve gevolgen daarvan (e.g., andere klasgenoten keuren de acties van de <u>pester</u> ook af). Deze strategieën staan tevens centraal in de klassikale discussie, waarbij leerlingen strategieën bespreken hoe zij samen een rol kunnen spelen in het tegen gaan van cyberpesten.

Eigen-effectiviteit/waargenomen controle over gedrag	Verwacht dat- en heb vertrouwen in eigen kunnen met betrekking tot het toepassen van strategieën waarmee cyberpesten gestopt/verminderd kan worden wanneer men daar getuige van is (subdoel 7).	1. <u>Modeling</u> (McAlister et al., 2008). 2. Publieke toewijding (Ajzen, Czasch, & Flood, 2009).	In verschillende scenario's worden manieren getoond waarin de hoofdpersoon cyberpesten <u>poogt</u> te stoppen. Later worden in de klas plannen/afspraken gemaakt over het stoppen van cyberpesten.

	Deel I	Deel II	Deel III	Deel IV
Onderdeel	<i>It's up to you</i> 2 <u>keer bekijken</u>	Keuzes bespreken (& <u>lesdoel</u> benoemen)	Ervaringen delen	Gedragcodes opstellen
Waar	Computerlokaal	Standaard lokaal	Standaard lokaal	Standaard lokaal
Materiaal	- Docentenaccount op itsuptoyou.nu - 1 computer met internet per leerling - Koptelefoons		- Geprint bijlage - 5 lege A4tjes	- Geprinte bijlage - 6 lege A3'tjes (evt. gekleurd)

Tabel 3. Systeem voor implementatie zoals beschreven in de docentenhandleiding.